Ötödik évfolyam

173-dik szám.

Kolozsvártt, 1875 szombat julius 31.

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre . . . . . 15 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vo'gler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Budapesten: Haasenstein éz Vogler hirdetés közv. irodája.

Nyiltéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVAS

a

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet“ előfizetési ára:

Félévre . . . . 8 frt
Negyedévre . . . 4 „
Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerübben postai utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Stein János
„Kelet“ kiadója.

A hadügyi költségvetés.

Budapest, julius 27.

(A,) A bécsi félhivatalos lap szombati száma nagy fontosságu hivatalos nyilatkozatban igyekezett rectificálni ama hireket, melyeket a lapok az 1876 évi közös költségvetésről — illetőleg ennek oroszlán részéről: a hadügyi budgetről terjesztettek. Tudvalevő dolog, hogy az a hir is fölmerült nem régen, hogy a legközelebbi év előirányzata huszonhárom millióval fogja a jelen évi szükségletet meghaladni. Természetes, hogy e hir a mostani gazdasági viszonyok közt nagy megütközést keltett, s a magyar sajtó minden organuma fölszólalt az ilyen előirányzat ellen, a mely a tényleges viszonyokat, a monarchia népeinek anyagi helyzetét és teherviselési képességét oly kevéssé veszi számba.

Most a közös hadügyministerium hivatalosan kijelenti, hogy ama hirek, a melyek határozott számokban, megállapitott összegben akarják fixirozni a jövő évi praeliminare növekedését, egészen koraiak. Másrészt azonban a hadügyminiszterium elő akarja készitení a közönséget arra, hogy a jövő évi szükséglet csakugyan lényegesen nagyobb lesz, mint a mostani. Hivatalos nyilatkozata számokban nem fejezi ki a kettő közötti különbséget s csak arra szoritkozik, hogy megemlitse azon mulhatlanul szükséges intézkedéseket, melyek a közös véderő szervezetében keresztül viendők.

Kétségkivül egytől egyig fölötte fontosak ezek az intézkedések. Más anyagi viszonyok közt a monarchia bizonyára készségesen szavazná meg a valósitásukhoz szükséges összegeket, mert tudja, mily rendkivüli fontosságu a jól szervezett hadsereg az adott európai constellatiók között. Bizonyos, csakugyan nélkülözhetetlen s halasztást nem türő reformokat még a jelen szomoru pénzügyi helyzetben, bármi nehezére esik, bármily sulyos is az áldozat, készségesen meg fog valósitani. A tüzérség reorganisatiója ma csakugyan halaszthatatlanná lőn; ujjal, jobbal kell fölcserélni az egész anyagot s ez már magában is szép pár millióval fogja a rendkivüli szükséglet terhét szaporitani. Ennek azonban meg kell történnie s a monarchia nehéz szivvel bár, de meghajlik a rideg kényszerüség hatalma előtt. Az ágyukérdés rendezése csakugyan a tovább el nem halasztható ügyek sorába tartozik.

De a hadügyminiszter emlitett programmszerü nyilatkozata egész nagy seregét a sok pénzt igénylő ügyeknek szeretné a halaszthatatlan szükséglet bélyegével ellátni s már a legközelebbi budgetben megoldásra juttatni. Mindezek az ügyek kétségkivül igen üdvösek s elfogadások csak jó hatással lehet. De másrészt a delegatiók feladata lesz lelkiismeretesen megvizsgálni, csakugyan nem lehet-e valósitásokat jobb időkre halasztani. Első pillanatra látszik, hogy a hadügyminiszter tervezett ujitásai — a tüzérség reformjának kivételével — mind elhalaszthatók s a jelen pénzügyi helyzettel szemben szükségképen el is halasztandók. A monarchiának nem áll hatalmában a kivánt intézkedéseket, bármily üdvösek legyenek, egyszerre foganatositani. A Lajtán innen és a Lajtán tul a népnek egyaránt keserves harczot kell a szük mindennapi kenyérért folytatni: Ausztriában sokféle a baj, nálunk még többféle s a deficit folyton emelkedik. Ilyen körülmények közt elég nagylelküség lesz a delegatiótól, ha az uj ágyuk költségét magokra veszik. Többet tőlök nem lehet kivánni; a legjobb akarat mellett sem képesek többre.

A delegatiok bizonyára fel fogják világositani a közös hadügyminisztert, hogy a hadsereg egyoldalu érdekein kivül a monarchia életérdekét, a hadsereg szükséglete mellett a népek teherviselési képességét is számitásba kell vennie. A nemzetgazdasági alaperők kimeritése nélkül lehetetlen ujabb terheket róni a népekre; ezt tudnia kell minden miniszternek s ha nem tudja, a delegatiok bizonyára fel fogják őt róla világositani. A béke napjait éljük s ez a körülmény is arra utal, hogy fokozatosan, ne pedig rohamosan, az állam financzialis erejének számitáson kivül nem hagyásával valósittassanak a szükségeseknek mutatkozó reformok.

— **A kereskedelmi miniszterium** és pénzügyminiszterium kiküldött szakközegei közt hétfő óta minden délután tárgyalások folynak az osztrák kormány által leküldött vámtariffa-javaslat felett. A pénzügyminiszteriumot képviseli Merfort tanácsos és báró Salmen; a kereskedelmi miniszteriumot: Matlekovics osztálytanácsos és Horn Ede államtitkár, ki az elnökséget is viszi; a vámház részéről ki van küldve Kögler és Turóczy. A tárgyalás menete az, hogy az osztrák kormány a régi tariffa mellé tette javaslatait, a magyar kormány közegei most e tétellel szemben felállitják a magyar érdekeknek megfelelő tariffát.

A tárgyalás folyamában felmerült több czikkre nézve a szakértők megkérdezésének szüksége. Igy már eddig a czukor, zsir és szeszre nézve bizonyult ez szükségesnek; ezek iránt az illető szakértők a napokban meg fognak hallgattatni. A tárgyalások, a szakértők kihallgatásával és a megállapodások összeállitásával együtt több napot fognak igénybe venni; de legfeljebb augusztus 10-én, a magyar kormány képes lesz az osztrák javaslatra részletesen és indokoltan válaszolni.

— **A büntető törvénykönyv** javaslatát, melyet szerzője Csemegi államtitkár ur különösen a szomszéd Ausztriában időközben Glazer miniszter által benyujtott hasonló javaslatra, e fölött keletkezett jeles kritikákra, ujra átnézett és a részletes indokolással is kiegészitett, az igazságügyminiszter hir szerint egy enquete elé szándékozik terjeszteni, mely üléseit augusztus 2-án kezdené meg.

— **A philadelphiai közkiállitás** tárgyában a kereskedelmi miniszter, — mint a „P. Ll.“ jelenti — előterjesztést teend a minisztertanácsnak arra nézve, miként vehetne Magyarország is részt a philadelphiai kiállitásban. Csak tizenötezer frtnyi költséget fogna előirányozni, ugy hogy a kereskedelmi kamara és az iparosok részvétele is szükséges lesz. Különben első sorban nem is annyira az előirányzott összeg mérve jő tekintetbe, — a jelen pénzügyi helyzetben sokkal nagyobb dolognak kell ez összeget tekinteni, mint ha más időkben jóval nagyobb összegek szavaztatnának meg, — hanem inkább annak nyilvános bebizonyitása, hogy az ipari érdekek előmozditása kedvéért Magyarországnak a philadelphiai kiállitáson képviselve kell lennie.

— **A kereskedelmi és vámszerződés** ügyében a magyar kereskedelmi miniszter kezdeményezésére közelebb két rendbeli bizottsági tárgyalás fog tartatni. A miniszter az általa összehivandó enquete-gyülésekben az egyes czikkekre az illető iparosok véleményeit fogja meghallgatni s e gyüléseket nagyobb körü bizottsági tárgyalások fogják követni, melyekben mezőgazdák, iparosok, kereskedők, orsz. képviselők stb vesznek részt. E tárgyalások augusztus és szeptember hónapok folyamában fognak megtartatni.

Közlekedés a tenger feneke alatt.

Az angol alsóház folyó év julius 19-dikén oly határozatot hozott, mely a modern közlekedésügy fejlődése történetébe tündöklő betükkel be lesz vésve. A brit törvényhozó testület egyik tényezője tudniillik elfogadta az Anglia és Franciaország között épitendő alagutra vonatkozó inditványt, melynek értelmében az illető engedély a szükséges részvénytársulat megalakulhatására meg lett szavazva.

E részvénytársulat oly müvet fog alkotni, mely a jelenkori műgépészet csodaépitései sorában első helyet fog elfoglalni és arra szolgálni, hogy a tömérdek személy- és áruszállitást Anglia és a száraz föld között gyorsabban és biztosabban közvetitse, mint a hogy ez mostanig a hajózás segedelmével a tengerszoroson történhetett.

Mikor I. Napoleon esztelen partraszállási tervét a tengerövedzett Británnia ellen megkészitette vala, legforróbb ohajtása az volt, hogy biztos összeköttetést létesitsen saját területe és földrészünk szabadságának ama daczos bástyája között. Ámde a technika, bármenyire fejlett volt már akkor, nem volt arra képes, hogy a rettegett hatalmas imperator kivánságát kielégitse.

Most ellenben e müvet sokkal tökéletesebb segédeszközökkel a békés forgalom szolgálatában meg fogják kezdeni és a tőkepénz termékenyitő befolyása mellett kétségtelenül szerencsésen be is fejezni.

A tengerszoros krétás fenekén keresztül furandó alagut nem bir ugyan a világkereskedésre nézve oly jelentőséggel, mint a suezi-földszoros áthasitása; az alagut nem nyit meg uj közlekedési utat; régi kereskedési vonalt sem változtat rövidebbé; a különböző népek kereskedelmi viszonyaiban sem fog változtatást okozni; hanem bir, hogy ugy mondjuk familiaris jelentőséggel Európára nézve.

Száraz földünk e kétrészét: Anglia tudniillik és világrészünk többi területe oly városhoz hasonlitható, melyek két része ugyanazon folyam két különböző partján fekszik. Eddigelé sikertelen volt a kétrész szilárd összeköttetésére minden kisérlet, ennélfogva a forgalom meg volt szoritva. mert szükségképen különféle esélyeknek volt kitéve. Ezentul a szabad közlekedés ezen akadálya meg fog szünni, az aránylag rövid idő alatt kiépitendő alaguton át beláthatatlan ember- és áru-áramlat fog ide és oda hullámozni. Ezentul a dühöngő viharok akárhogy korbácsolhatnak óriási viztömegeket az angol és franczia tengerpartokra és bármint fenyegethetik végveszélylyel a partokon emelkedő sziklákat; az áthathatatlan sürüségü köd ezentul bátran nehezedhetik a szürkezöldes csatornavizre: a jól kivilágitott és elegendő tiszta léggel ellátott alagutban az utas e kietlen zord hatalmak haragját nem fogja érezni; a személy- és áruszállitó kocsik háboritatlanul fognak robogni az angol áruraktárakból az europai piacz felé. Mig fent a legiszonyubb viharok tombolnak, azalatt alant a mélységben biztonság és kényelem fog uralkodni, mert a viz elementáris szellemeinek nincs hatalmuk a föld belsejében.

Ha fennebb azt mondtuk, hogy az alagut a kereskedelmi utakon nem fog változtatni, akkor ez állitásunknak természetesen szó szerint veendő értelme van. A távolság Anglia és a szárazföld között ugyan olyan lesz, mint volt; a megjárandó ut nem lesz rövidebb, de roppant sok idő lesz megnyerve. Az összeköttetés rendesebb és maradandóbb leszen, azután a ki- és berakodás az angol és franczia területen szükség felettivé fog válni. A forgalom rendkivül egyszerüsitve lesz, a mostanig nélkülönözhetlen lerakodó helyek, a nagy költséges és a hajókon elszállitandó értékek őrzésére szánt árutárak, idővel merőben nélkülözhetők lesznek; meg fog szünni sok olyan vámadó, mely az

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Irta:

Flygare Carlén Emilia.

Első kötet.

(Folytatás.)

VIII.

Róza látogatása az öreg urnál.

Közeledett a karácsony-est s egyszermint mind több-több dolog halmazódott s nind nagyobb előkészületek tétettek a kereskedelmi tanácsos ur házánál a leendő családi ünnepélyre.

A házi asszonynak egy perczre sem volt szabad s majd a gazdasszonynyal tanácskozott, inek bizonyos esetekben nagy sulyt fektetett szavára, majd kegyenczét a fiatal zenetanárt szólitotta fel segédkezésre, kinek az a magas egy jutott osztályrészül, hogy be volt szabad ıpnie a szentek szentélyébe, hol megbeszéltetnek a titkos bizományok, az ugynevezett szeélyes ügyek és meglepetések. Számtalanok ıltak a sok ügyes-bajos dolgok, melyeket Mannerstedt az ifju urak mulattatása végett maıra vállalt; de ő egész türelemmel megadta magát sorsának s örömmel adta minden estéjét a tancsosné rendelkezése alá; ezért kárpótlásul megvolt az a gyönyörüsége, hogy szabad volt a vacsoránál Rózával szemben ülni s néhány szót váltani vele, mely időmulasztást Mannerstedt szivesen pótolt ki pár órai virasztással az irószattal mellett.

Róza is csaknem éjt, napot öszszetett, hogy mindent végrehajtson, minek készen kelle lenni s a kapitány is egész önmegtagadással elhatározottnak látszék, az utolsó hét alatt, nem zavarni sokat menyasszonyát teendőiben. Minden délelőtt meglátogatta őt, de csak nehány perczre; hanem e rövid idő alatt is bajosan gondolhatott volna mást, bárki is látja őt, mint hogy a hetedik égbe ragadja boldogsága, hová a szerelem és remény könnyed szárnyain lebegett fel. De ha aztán otthon, magánosan látta őt valaki szobájában, akkor egészen ellenkező kép tárult szemei elé. Mintha két lényt egyesitett volna magában Ferdinánd.

Sok kinos órát töltött el alá s feljárva a tágas szobában Ling kapitány, ajkait harapdálva s bajuszát rágta az izgatottság miatt.

Egymást kergeték agyában a szomoru gondolatok: a váltó, a fővárosban eltöltött éj, azon gondolat, hogy mily hamar lejár a még hátralevő idő s majd a dráma végjelenete! „Ördög vigye az olyan befejezést! — mormogá fogai között. — Szabad lakás a börtönben! Persze ott is kaphat az ember jó társaságot s kártyázó pajtásokat; de mégis — az embert őrültté teheti ez a sok gaz nép, ezek a szemtelen piszok hitelezők — s különösen ez az enyém!

Miféle dolog is az, nem hinni egy katona-tiszt adott becsületszavában! Minden kérésem abból áll hogy legfennebb, három négy hét mulva tarthatok lakadalmat; előbb meg sem is történik az bizonyos, ha csak jövő alkalommal, midőn ismét kisérletet teszek meg lágyitni a tanácsos ur szivét, nem leszek szerencsésebb, mint a multkor, midőn sürgető kérésemre igy szólt:

— Majd meggondoljuk még a dolgot kedves százados ur! beszélt-e már e felől nagybátyjával is? ő mit szól hozzá? Igen hát, az ördögben is! Az én kedves nagybátyám semmi olyasmit nem mond e tárgyban, mint a mit jövendőbeli apósom vár tőle!

Nem biz ő, attól igen-igen őrizkedik, azt mondhatom! Hanem csak arra vagyok kiváncsi, hogy mit fog ahoz mondani az öreg, ha a dolgot nem lehetne a maga idején rendbehozni, a tisztelt százados urnak egy kis extra tour-t kell majd csinálni, mivel a kapitányi dijnak nem megvetendő részét elkártyázta. Na ekkor tudom felforgatja az egész világot, ebben bizonyos vagyok: vagy pedig — és ez utóbbi lehetőség, vigyen el az ördög, ha nem volna igen magos ár balgaságomért — annyira meg fog vetni, ha mindent megtud, hogy szót sem veszteget reám.

Az ég őrizzen meg minket hasonló balesettől; mert ha bátyám nem szól és hallgatással mellőzi a dolgot, akkor jó éjszakát örökség, jó éjszakát házasság — és ezt pedig ki nem állom.

Már csak meg kell erőltetnem minden elmebeli tehetségemet, valami okos módot ki kell hogy találjak a szabadulásra, különben el kell pusztulnom.“

Néha mind e zavart gondolatok közepette, melyek anynyira elkábiták kapitányunk fejét, egyszerre egy kép emelkedik ki, melyet szeretett volna elodázni lelkéből, a Hilda képe, s e képpel együtt előtte állott gyengeségének, nemtelen magaviselének emléke.

De a mi leginkább elkeserité Ferdinándot, s a mi más körülmények között, ha nem lett volna anynyira elfoglalva kellemetlen magánügyeivel képes lettvolna őt dühössé tenni, ez azon keserü s hiuságát annyira megalázó felfedezés volt, hogy Hilda az ő elvesztését oly bámulandó nyugalommal és türelemmel birta elviselni. Nem ezt érdemelte ő — véleménye szerint — azon heves szenvedélyért, melylyel iránta viseltetett, s mely még most sem aludt ki keblében.

— De ilyenek a nők, hálátlan, szivtelen, könnyelmü valamenynyi; ilyenek voltak ők örök-től fogva, s Hilda sem tesz köztök kivételt. —

Komor, de meglehetős enyhe septemberi délután volt, midőn Widen Róza Ling tanár ajtaja elé évre, meghúzta a csengetyü zsinorját, s bébocsáttatást kért.

Az öreg gazdasszony madame Brun nyitott ajtót előtte s elvezette őt a tanár magán szobájáig.

— Vajjon nem zavarom-e őt kedves Brun asszony? — kérdé Róza halk s kissé félénk hangon.

— Oh nem, semmi esetre sem kisasszony! Az öreg ur épen kialudta délutáni álmát s most a legjobb kedvben van.

Csak tessék, tessék besétálni! — E szavak után eltávozott az egyedüli nőcseléd a háznál s Róza magában maradva, nem minden szivdobogás nélkül kopogtatott az ajtón.

— Ki az? szabad! — hangzott ki a tanár mély hangja. A leányka gyorsan nyitotta ki az ajtót s belépett. Az öreg ur dolgozó szobájában ült; több mint husz éve volt ez igy változatlan állapotban, komor és poros minden; a falak sötét kék kárpittal bevonva s minden kis hézag annyira megrakva iratokkal és könyvekkel, hogy alig lehetett volna egy széknek is helyet találni az egész szobában.

Maga a tanár egy nagyon régi divatu karosszékben ült asztala előtt, mely egészen el volt boritva poros irat-csomagokkal s szétszórt papirszeletekkel. Az öreg ur hosszu szürke kabátban volt, mely miután a déli álom alatt is megtette a szolgálatot, tele volt kis tollupelyhekkel; legalább fehérrel tarkázottnak lehete mondani. A tanár lábai fehér flanelbe voltak bepólálva s ezenfelül éktelen nagy, hasonlóan megtarkázott s valaha zöld szatytyánból készült reggeli czipőkbe bujtatva.

Fején piros és veres gyapotból kötött hálósipka s orrán borzasztó nagy szemüveg egésziték ki az érdekes öltözéket.

A mint Róza megnyomta a kilincset, az öreg hátra forditá fejét s midőn a lányka belépett, oly gyorsan állt fel székéről, a mint csak lebilincselt lábai engedék; nyájasan nyujtá kezét fiatal vendége elé s oly szelid hangon üdvözlé őt, mely nála egészen szokatlan volt.

— Isten hozott kedves gyermekem! Csak igy egyedül jösz hozzám? Vagy tán Ferdinand is veled van? A semmirevaló meg is mondhatta volna nekem, hogy meg akarsz tisztelni látogatásoddal édesem.

— Megbocsásson kedves tanár ur, ha alkalmatlan időben találtam jönni — szólt Róza, nyájas kérlelő hangon.

— Ferdinánd egészen ártatlan a dolgban; mert ő nem is tudja, hogy ide akartam jönni.

— Jól van, jól! annál inkább örülök, ha csak épen érettem jöttél el.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

gyik fél iparkészitményeit és a másik fél nyersterményeit drágábbá teszi. Az europai és angol termesztmények kicserélése kedvezőbb föltételek mellett lesz eszközölhető. Az alaguton át a forgalom Europa és Anglia között közvetlenebb, biztosabb és gyorsabb fog lenni és ekként szükségképpen a tárgyak értéke is fog változni. Az alagut sok tárgyat jutányosabbá fog tenni. A mit ez idő szerint fényüzési czikknek tekintünk, mert megszerzése nagy veszedelemmel jár, az néhány évtized mulva már a szükséges életkellékek sorába fog tartozni.

De szabaditómás irányban is fog ezen uj, szilárd közlekedési ut jóval biztosabban hatni, mint az eddigi közlekedési eszközök. A tapasztalás arra tanit, hogy valóságos nagy városi forgalom oly kevéssé tűr bizonyos megszoritásokat, hogy azok fölött egyszerüen napi rendre tér át. A nagy város termeszetében rejlik, hogy egyszerüen eltöröl némely rendőri önkénykedést, bizonyos bureaukratikus szükkeblüséget, melynek megszüntetésében a kisebb város egész nemzedékkoron át hiában fáradozik. Igy a gépészet és közlekedésügy és szrevehetöleg fejlesztette ki a szabad kereskedés tanát, utóvégre is fényes diadalt ülve megcsökönyösödött és javithatatlan balitéletek fölött.

Képzelhető-e, hogy ugyanazon város részei adósorompókkal magukat egymástól elzárják? Majdnem ilyen helyzetben vannak nyugot Európa országai. Pedig ezek képezik a nagy piaczot és ha az alagut megnyilik, akkor a kereskedelmi irányban kell hogy változtatáson keresztülmenjenek. Valamint élénk forgalmu városban a hidvám állandólag nem tartható fenn: azonként az európai alagutvám sem lesz fenntartható.

Emberemlékezetet meghaladó időben, midőn még ember sem tapodta Európa földét, Anglia és a mostani Európa egy szárazföldet képeztek. Erőszakos földforradalmak e részeket elszakitották egymástól. Most e részeket szorgalmas és nagymüveltségü emberek népesitik be, kik biztos uj összeköttetésre törekszenek. Természeti eseményeket az emberi ész nem változtathat meg, de megváltoztatja bizonyos mértékben a meglett viszonyokat és az Anglia és Francziaország között épülendő alagut a legfényesebb bizonyságot fogja tenni ezen emberi akaratról és képességről.

BELFÖLD.

Sz.-Udvarhely, 1875. julius 27-én.

(Tanodai zárünnépély).

Az állami főreáltanoda ez évi munkálkodását a f. hó 25-én tartott zárünnepélylyel befejezte. Az ünnepély elnevezést méltán megérdemli, mert az intézet tanárai mindent elkövettek, hogy ügybuzgalmuknak méltó kifejezést adhassanak, egyedül F. E. tanár hiányzott, kit vegyészeti tanulmányai a muzsák köréből Bacchus asztalához szólitáuak. No, de ezt elnézhetjük neki, mert a szokás második természet.

Az ünnepély fénypontjat képezte Héjja Endre intézeti igazgatónak „a szabadságról, mint a nevelés jogosult befolyásáról“ szóló értekezése, melyben a szabadságot a nevelés alapfeltételéül tünteti fel. „Minden élőlény — ugymond — szabadon törekszik kifejlődni a természetszabta határok között, s az akadályok ellenében mérhetlen erőt képes kifejteni, pl. a fa szétrepeszti a sziklát, mely fejlődését akadályozza, a tőrbe került vadállat kétségbeejtő elszántsággal áldozza fel egyes tagjait a szabadságért; a madár a gazdagon megrakott kalitka élveit felcseréli örömest a szabadságban éldelt sanyaru falatokkal; s ha ezen érzet minden élő lényt tevékenységre serkent, menynyire hatalmasabban ébred ez az emberben, a teremtmények legnemesbikében.“ A felebaráti szeretetből kifolyólag kivánja a való szabadságot, melynek müve az öntudatos tett — érvényesiteni.

Szép sikert tanusitottak ugyanekkor P. Gy. 4 oszt. tanuló a természetrajzból és D. G. III. oszt. tanuló a vegytanból tartott előadásuk által. Voltak azonkivül magyar, német és franczia szavalatok, melyek mindenike arról győzött meg, hogy a székelynek mindenre van hajlama, ha a kellő vezetők nem hiányzanak.

Mind a tanulók nagy száma, mind pedig a szülők érdeklődése azon közohaj kifejezésére jogosit fel, vajha a reáltanoda állandósitása szempontjából saját lakás is épittetnék, mert annak hiányában a reáltanoda itt léte még mind idő kérdése.

Egy ügybarát.

Dicső-Szt.-Márton jul. 26.

(Leány iskola és nőegyletről.)

A nevelés és oktatás terén észlelt bármely mozzanatot mindig örömmel jegyzünk fel, mert e téren tett minden kis lépésbe, közmüvelődésünk érdekében tett szolgálatot méltánylunk, legyen tehát e tekintetből itt megemlitve a helybeli magán leányiskola növendékeinek a mai napon megtartott nyilvános vizsgája, melyen bemutatták szorgalmuk eredményét.

A sziv eltelt örömmel, látva a kisdedeket, kik eddig semmi oktatásban nem részesültek, hogy egy rövid iskolai év alatt, mennyi ismeretet szereztek, az olvasás-, irás-, rajzon kivül, a magyar nyelvtan-, számtan-, és földrajzból is sikerrel mutatták be előhaladásukat; ezenkivül kézmüveikből egész kis kiállitást rendeztek, a varrott, szinezett, kötött tárgyak változatossága meglepő kedves látványt nyujtott.

A helybeli közönség nagy érdeklődést tanusitott ezen, csak a jelen évben megnyilt leányiskola iránt, a vizsgálaton nemcsak az anyák, de az előkelő körök hölgyei is csaknem kivétel nélkül mind megjelentek, kifejezvén a szép sikerért az elismerést, a fáradhatatlan buzgalmu tanitónő Amberboi Anna kisasszonynak, kinek szakképzettsége és kitartó szorgalma tette lehetővé a szép sikert.

És a kifejezett elismerésre és köszönetre kétszeresen is érdemes a nemes kisasszony, már csak azért is, mert rendes iskola-helyiség nem levén s e különben is szállásszük községben, a tanitásra alkalmas hajlékot be nem rendezhetett s igy kénytelen volt az e tekintetben legkellemetlenebb helyzet nehézségeivel is küzdeni.

Itt egy leányiskolának fenntartása rég érzett szükség, mert különösen a szegényebb sorsuak, kik nincsenek azon helyzetben, hogy leánygyermekeiket valamely város leányiskolájába vihessék, nincs hol még a legelemibb oktatásban is részesithessék s habár ez emlitett magániskola is érzékeny költségébe kerül a szülőknek, mennyiben a tandijakból kell fedezni a tanitónő és helyiség költségeit, mégis minthogy szülői háztól járhatnak a növendékek iskolába, a költekezés könnyebben hordozható.

E tekintetben tehát a legfőbb szükségen t. i. az iskola helyiségen volna segitendő mihamarább s e részben első sorban maga a község, melyben a polgári elemörvendetesen gyarapodik, volna hivatva segiteni, de e tekintetben a községtől várni valamit alig lehet, mert még sok idő kell arra, hogy saját érdekében is valamely nemesebb tettre határozza magát, ha azzal némi áldozathozatal is járul.

Többet várunk és remélünk a nőegylettől, melynek alapszabályai a kormányi jóváhagyást már megnyervén, tényleg megalakult s minthogy müködése czéljául épen egy leányiskola létrehozatalát tüzte ki s már eddig is e czélra jelentékeny gyüjtéseket eszközölt, tehát feltehető, hogy az egylet tényleges megalakulása után, komolyan hozzálátnak, hogy a felemelkedő iskola épület hirdesse nemes tettöket.

És mi erősen hisszük, hogy ez meg fog történni, mert nemes törekvésü nők akarják, a kik pedig — mint tudva van — akaratukat érvényesiteni is tudják; de miként lehetne is ezen kétkedni, hisz az ügy élén gr. Béldi Ferenczné áll, ki áldozatkészségével a legnagyobb szükségen segitett, ajándékozván az iskola épület felemelésére alkalmas szép telket, ezenkivül kitartó buzgósággal gyüjti a nevelés barátitól a segély filléreket, maga is nem csekély összeggel szaporitván azokat s hason lelkesedéssel segédkeznek Feketéné, Szilvásyné, Pekriné, Gerendiné, Potsáné, Földváryné, Patakiné, Kinizsyné, Fricsné s még hosszu sora a jóknak és nemeseknek.

Óhajtásunk, hogy ne lankadjon el buzgalmuk, küzdjenek meg a női erő egész hatalmával az idők, viszonyok nehézségeivel, törjék s inditsák részvétre a közönyt s fel fog emelkedni az iskola, mint nevőknek legszebb és legmaradandóbb emléke — ugy legyen! — r. l.

Torda, 1875. jul. 28.

(A tordai tüzoltó-egylet.)

Tekintetes szerkesztő ur!

A tordai önkéntes tüzoltóegylet e hó 25-én délelőtt tartotta meg évi közgyülését. Engedje meg, hogy becses lapjában rövid visszapillantást tegyünk az egylet egy évi működésére, mint a mely erdélyi városaink közül talán nem egynek szolgálhat buzditásul arra, hogy a társadalmi szövetkezés e téren egyesitse a nemesben és jóban férfiait.

Az alább elősorolandókat az egylet derék főparancsnoka Weres Dénes évi jelentése nyomán jegyeztem fel s ép azért adataim hivek. E jelentés képezte egyszersmind a közgyülés első tárgyát.

A tordai önkéntes tüzoltó-egylet mult év julius havában alakult meg Weress Dénes kezdeményezése folytán, kit lankadatlan buzgalmában, fáradságot nem kimélő, kitartó tevékenységében a város értelmiségének ifjabb tagjai támogattak, minek eredménye csakhamar egy tetterős, jól felszerelt tüzoltó-csapat lett.

Az áldozatok sorát e város nemes czélra lelkesülni tudó nemeskeblü polgársága nyitotta meg, a midőn egy gyönyörü szép és jó fecskendőt vásároltak 1625 frton s azonkivül még 1000 frttal gyarapiták az egylet pénztárát. Ugy a nemes város közönsége, a mely egy hydrophor és más felszerelések beszerzésére 950 frtot adott: felépittette a szertárt és istálót 650 frton; helyiséget adott éji őrtanyának, azt fütteti és világitja s az egylet lovai élelmét fedezi.

Az egylet 44 alapitó tagja à 25 forint 1100 frtot, 242 pártoló tag pedig à 2 frt 3 évre = 1452 frtot biztositott az egyletnek.

Adományokban begyült 129 frt 21 kr, melyek során első helyen állanak megyénk köztiszteletben álló főispánja br. Kemény György ő mlga, ki alapitó tagsági diján felül 50, tisztelt képviselőnk Tisza László ur, ki alapitó tagsági diján felül 25 frtot, Lutsch Sámuel, ki alapitó tagsági diján felül 9 frt 21 kr és Galambfalvi József, ki pártoló tagsági diján felül 10 frtot adományozott, kiknek köszönet az egylet nevében.

Az egylet által rendezett mulatságok utján bejött 915 frt 8 kr; összes évi bevétel volt 7196 frt 29 kr.

Ezen tetemes áldozatok tették lehetővé, hogy az egylet 16 parancsnoksági tag, 33 mászó, 60 szivattyus, 3 kürtös, 2 dobos, 1 kocsis s igy összesen 115 egyént testi szerelvényekkel teljesen ellátott s mint előbb is emlitve volt, 1 nagy omnibus fecskendő, egy hydrophor, 1000 láb tömlő, két vizes hordó, tömlő kád, létrák, mentőzsák, lepedő, lámpák s több szerelvényekkel s 2 lóval bir.

Nem is mulaszthatjuk el, hogy a tisztelt adományozóknak, ugy a városi lakósság, mint az egylet nevében köszönetet szavazunk.

Fájdalom, a lefolyt évben az egyletnek elég tér nyilt életrevalóságát bebizonyitani, mert az irt időben 17 tüzeset volt, melyeknél tüzoltóink bátorsággal és ügyességgel állták meg helyöket.

Az egylet ugy az országos, mint a királyhágén inneni kerületi szövetségbe belépett.

A főparancsnok jelentésén kivül főbb eseményei voltak a közgyülésnek:

A jövő évi költségvetés megállitása, melynek ugy bevétele, mint kiadása 2267 frt 61 krra megy, a kiadások mind szerelvények beszerzésére, köztük szerkocsi, tolólétra stb. lévén előirányozva.

Tiszteletbeli tagoknak, még pedig t. főparancsnokoknak választattak a tüzoltó intézmény körül szerzett különös érdemeikért gróf Széchényi Ödön budapesti főparancsnok és az országos tüzoltó szövetség elnöke, Minorich Károly kolozsvári tiszteletbeli, dr. Lindner Gusztáv n.-szebeni és Gamauf Vilmos k.-monostori főparancsnokok.

Ez alkalommal szerveztetett a rendfentartó osztály is, a felállitott három szakasz élére vezetőkül, egyletünk a város értelmiségének legkitünőbbjeit lévén szerencsés megnyerni, u. m. Miksa Elek alispánt, László György törvényszéki elnököt és Lengyel Ádám honvédszázadost, kiknek társadalmi kötelezettség érzetök s nemes gondolkozásmódjukra, embertársaik javára irányuló müködésre való készségük szép világot vett.

Ezután a parancsnokság lemondván, a választás bizalma majdnem ugyanazon egyénekben öszpontosult, kik eddig is az egylet élén állottak.

Végül inditványok tárgyaltattak, melyek oda irányultak, hogy a városi előljáróság találtassék meg, miszerint az egylet sikeres müködhetése czéljából a várost átszelő patakokat szabályoztassa, ugyszintén intézzen felszólitást a város polgárságához, hogy az egyletet tettel és áldozattal minél nagyobb mérvben támogassák.

Délután az egylet a sós fürdőben fennállása évfordulatát kedélyes tozsonnával s rögtönzött tánczvigalommal megünnepelte.

Isten éltesse derék tüzoltóinkat!

Nagy-Enyed, 1875 julius 28-kán.

(Nyilvános köszönet).

Folyó hó 25-kén a „Zenekedvellők“ Papp János adótiszt, Vajna Károly megyei aljegyző, Fogarasi Albert tanitó, Vajna Miklós académita és Pap Gyula, tanuló — Felvinczen a décsei égettek javára hangversenyt rendeztek.

A közönség középszámmal volt s a hangversenyt táncz követé.

Felülfizettek Tarsaly Sándor ur járásbiró, Magyari György ur birtokos s egyátalán a terjedelmes Magyari család, adótárnok Demecsinsky, ellenőr Kiffa ur, Bakcsi Gáspár ur kocsárdi birtokos, Nádudvari F. ur és helyi ref. lelkész Toth Mózes ur.

E nemes czél megvalósithatására Dr. Süssel Albert kertjét ingyen ajánlotta fel, köszönet érte!

És végül köszönet helyi rector Makkai urnak, kinek fáradhatlan közreműködése hozta meg leginkább a kivánt sikert.

A jövedelem 30 frt — költség 11 f. 75 kr. Az alap javára további müködése előlegéül bentartatott 8 f. 25 kr, s az égettek javára 10 frt küldetett.

Egy csepp . . . bár csekély, de még is enyhitő a nyomor legnagyobb fokán.

Kösvönet a pártfogásért az összesnek!

Vasárnap az az jövő hó 1-én Marosujvárt fog rendeztetni a hangverseny, melyre előlegesen felhivjuk, a tisztelt pártfogók figyelmét.

a Zenekedvellők.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 30. 1875.

— **Udvari hirek**. Király ő felsége augusztus hó 2-án érkezik Ischlből Bácsbe, s még az nap nyilvános kihallgatás leend a hofburgban. — Lipót bajor főherczeg ő fensége, augusztus 1-én utazik el Ischlből fenséges neje Gizella főherczegnővel Münchenbe, hová Rudolf trónörökös ő fensége is kisérni fogja; a koronaörökös három hétig fog Bajorországban időzni, aztán pedig a brucki tábort fogja meglátogatni. — Albrecht főherczeg Svájczba utazott; ő fensége megelégedését nyilvánitá a Francziaországban tapasztalt fogadtatás fölött.

= **Legfelsőbb adományok**. Király ő felsége Jakabháza vasmegyei község tűzkárosultjai részére 150, Móritzfeld temesmegyei helység tűzkárosultjai részére 1000 frtot adományozott magánpénztárából.

— **Kolosvár város** főispánja ifj. K. Biasini Domokost tiszteletbeli városi aljegyzővé nevezte ki.

— **Közbelső gr. Teleki Domokost** sulyos családi gyász érte, kedves leánya Anna virágzó ifjuságának 19. évében Korondon a szinház egyik páholyában, hirtelen megszünt élni. A korán elhunyt hajadonban egy angyali lelkületü, fennköltszellemü nemes sarját vesztette el a Teleki család s vele az erdélyi aristocratia. Hosszas betegeskedés emésztette a bájos ifju virágot, mig nem hirtelen megtört a kiméletlen sors keze alatt. A szép halott tetemeit holnap, 31-ikén szállitják Sárpatakra s helyezik el a családi sirboltba. Nyugodjék csöndesen!

— **Vélis Simon** természet (viz) gyógyász, vasárnap, folyó év augustus 1-ső napján délután 5 órakor a „vizgyógy-intézet“ kerti helyiségében (k.-monostor utcza 15 sz.) népszerü ingyen előadást tart. Tárgy: Az erőszakos himlőojtás és a természetes (viz) gyógymód. Melyre az előadó mindenkit szivesen lát. Kolozsvártt, 1875. „Isten és bálvány vagy a himlőojtó boszorkány“ czimü röpirat ingyen kiosztatik.

— **Pápay Dániel**, pesti orvos, bánattal telt szivvel jelenti jó anyja, özv. Pápay Dánielné, született Kis Csávási Mária f. hó 28-án, élete 69-ik, özvegysége 2-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten történt csendes kimultát. (Földi részei f. hó 31-én a délutáni vonattal Kolozsvárra szállitva fél 4 órakor fognak az indoháztól féje mellé kikisértetni.)

— **Döring W. tanár ur** csütörtökön mutatta be a nyári szinházban u. n. müutatványait mozgatható fényképeivel, még pedig nagyszámu közönség előtt. A nagy várakozást azonban nem igen elégitette ki a tanár ur s mutatványaihoz, melyek nem egyebek egyszerü u. n. fátyolképeknél, nem igen volt szükség sem a tanári diplomatára, sem valami nagy müvészetre. Mindazonáltal nehány csinos képe a többek között az osztrák-magyar észak-sarki expeditiora és a Doré világhirü rajzai szerint készült, a vizözönre vonatkozók, végre az „Ördög Róbert“ czimü operából vett temetői jelenet megérdemlik, hogy legalább egyszer megnézze az, a ki még nem látott ily dolgokat és gyönyörködik effélékben.

— **A hivatalnokok** előléptetése, mint a „P. Ll.“ hallja, ez évre meg van szüntetve s az ezután üresedésbe jövő helyek nem töltetnek be.

— **Tusnádon** e hó 16-áig összesen 850 fürdő vendég volt — mely szám azóta tetemesen szaporodott. Előpatakon a 8-ik fürdőjegyzék szerint 744 gyógy-vendég van.

— **Csóka Sándor** szinigazgató folyó hó 31-én S.-Szengyörgyön előadásait a „Nő orvosa“ 4 felvonásos vigjátékkal megkezdi 12 szini előadásra olcsó dijak mellett bérletet nyit s a bérlet „Molier élete és halála“, vagy „Harcz a képmutatókkal“ czimü 4 felv. drámával kezdi meg.

— **Nagy tüzvèsz**. Nyitramegye Hosszufalu községében — f. hó 27-én éjjel 12 órakor iszonyu tüzvész pusztitott el közel 16 házat, és számos marhát; még néhány embe élet is esett áldozatul. A kár igen sokra meg

— **A hertelendi** porczellán-gyárba melynek városunkban is van raktára s mely m egy év előtt csődbe jutott, e hó 25-kén a mu kát végleg beszüntették; mintegy 40—45 cs lád jutott ez által a legnagyobb nyomorba.

— **A budapesti királyi zálo házban** jelenleg csak ékszer majdnem hár millió forintig van bezálogositva. Óra zálogb van 72,000, tehát több, mint a budapesti ö soknál összesen.

— **A Balaton apadása**, noha el nedves tél volt, az idén rendkivül nagy; va nak helyek, hol 50—100 ölnyire is betaka dott a viz, a fürdőknek nem nagy kényelmé kik elfáradnak, mig akkora vizre érnek, legalább meg lehet bukni. Igy van a töb közt Siófokon is hol a tavaszszal épitett f dőhelyet ugy kidobta a fergeteg a partra, m a lapdát s a fürdő tevékeny bérlője Végh ugy kellet másodszor, több mint 1000 frt kiadással megcsináltatni a fürdőházat! mi

A madarak és rovarok.

A madarak védelmére a népiskoláknak és gazdasági egyleteknek Ischudi Frigyes után ajánlja

Lakatos József.

(Folytatás.)

Némethonban és Helvétiában — s ez igy van minálunk is — közel 150 madárfaj van, melyek részint folytonosan, részint rövidebb vagy hosszabb ideig ott laknak. Ezek közül a legszámosabb a rovarevők rendje, mely poszátákban, lombárokban, kerti- s nádizenérekben, csacsokban, fülmilékben, billegényekben, pipiskékben, pacsirtákban, czinkékben, légykapókban, fecskékben, húros- madarakban, gébicsekben stb, közel 80 fajt számlál, melyekből csak igen kevesen élnek növényi eledellel is, a többi kizárólagosan csak állati táplálékot gyüjt magának.

Az uszók rendje hasonlókép számos — mintegy 40 — fajból álló. De ezeknek legtöbbje csak ritkán vagy igen rövid időre látogat meg bennünket s ezeknek is jelentékenyebb családjaik, mint a kacsák, sirályok, hajszák és buvárok tulnyomoan ismét csak állati táplálékkal élnek.

Még a hattyuk sem undorodnak attól, csak egyedül a libák maradnak csupán a növényi étel mellett.

A gázlóknak mintegy 30 faja csaknem kizárólagosan az állati eledelekre van utalva.

A ragadozók — ugyanannyian — csupán állatokkal élnek.

A tyukok rendjéből, melyek 6 alrendben körülbelől 20 családból állanak, hussal élnek: a guvat és vizityuk-félék s a foglyok, fajdok és tuzokok is, legalább költés idejében.

A kuszók, vagy 12 fajjal kiválóan állati eledellel szeretnek táplálkozni, csak talán a favágár, meg a nyaktekercs s ritkán a kakuk és a harkályok nyulnak ősszel néha egy-egy bogyóhoz; vagy veteményhez.

A varjaknak összes 11 családja általában mindentfaló s óriási étvágyát egyenlően szokta növényi ugy, mint állati anyagokkal csilapitani.

Az ugynevevett magevők rendje, mely a pintyek, verebek, csizek, kenderikék, sármányok, mag-törők vagy 30 fajából áll, nagyon jogtalanul viseli a magevő nevet, mert valamennyien ugyanannyi s talán még több állati eledelt esznek meg nyárban, mint növényit.

Egyedül az alig 5 fajból álló galambok élnek kizárólagosan növényi anyagokkal.

Ezek szerint tehát összes madarainknak alig egy 12-ed vagy 13-ad része él pusztán növényi táplálékkal s a földmivesre nézve még ezek sem haszontalanok egészen, mert valamennyi magevő első sorban nagy mennyiségü burján magvak szedésére és emésztésére van utalva.

Ezen rövid áttekintést czélunkra vonatkozólag igen nagy szükségünk volt megtenni, mert kivonhatjuk belőle először ama tapasztalatot, hogy a természet növényi termékeivel takarékosan bánik, mászdszor, hogy a növényország megvédése végett mint hü őrzőket a, rovarevő madarakat állitotta rendelkezésünk alá. Mert ugyanis mindannyi rovarevő madárt u. m. a kuszók, gázlók s az uszók is csaknem mindnyájan, valamint a tyuk- és varjufélék, a magevők egy része ugy, mint a ragadozókból is a legtöbb egyedül, vagy legalább részben oly állatfajokkal él, melyek rendkivüli szaporaságuknál fogva a földnek növényi takaróját végképeni elpusztulással fenyegetik.

Ezek a kissebb kártékony állatok, az ugynevezett rovarok, mint bogarak, hernyók, — az előbbiek kukaczai, — legyek, darázsok, férgek, puhányok stb.

A nagyobb madaraknak továbbá tekintélyes része él egerekkel és hüllőkkel, s ennek gazdaságunkra nézve nagy hordereje van, mert jóllehet hogy a hüllők rovarokkal táplálkoznak, de nagy szaporaságuk miatt végre is igen kellemetlen társaságukkal csak terhünkre lennének.

A természet azonban czéljainak elérésére nem választja mindig a legegyszerübb és látszólag a legrövidebb utat. Mert a czélok igen sokfélék, s ezeket csakis az eszközök véghetetlensége által érheti el.

A természet millio alakban tünteti életét előnkbe, s gazdaságait látszólagosan ellenmondásokba és ellentételekbe burkolva adja elő. Nézzük csak.

A rovarvilágban a változatosság, tultömöttség mellett meg van a korlátozottság is. Ezeknek is meg van ugy, mint az emlősöknek növényevőik és ragadozóik, és ez a legbölcsebb felosztással van elintézve.

(Folyt köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kén volt másodszor, ekkor meg a Balaton b suzott el tőle annyira, hogy midőn a lépcskről lelépsz, alig hogy vizet találsz; a vendégek pár száz ölre bemennek mély vizet keni, de itt azlán van is fürdés nagy élvezet-t. A Sió hol a gőzös kiköt, annyira leapadt, kép a kikötőtől pár ölnyire ludak és réczék tanak tanácsot a homokbuczkákon. A hokkotró gép folytonosan müködik, hogy a „Kisfaludy" gőzös kiköthessen.

— **Kodolványi Antal** a gazdasági haladás szakoktatás fáradhatlan előharczosa mint az E. G ja, az országos magyar gazdasági egylet által pitott istvántelki intézet igazgatását jelen ő őszén átveszi. Ezen intézetben földmives vák fognak neveltetni s cselédekké, kertészekl képeztetni.

— **Egy magyar ifju**, Zipernovszky Károly müegyetemi hallgató, a folyó év elején y értekezést küldött be a bécsi tud. akadéiához, melyben a szerző egy általa feltalált ód szerint a másodfoku felületek távlati képék szerkesztetését ismerteti. A módszer oly agy elismerésben részesült a bécsi tudósok örszálhasogató kritikája előtt, hogy az értekést a bécsi tud. akadémia — mint saját kilását — fogja a tudós világnak bemutatni. Az dekes mü e napokban hagyja el a sajtót.

— **Nagylelkü alapitványt tett** közlebbről Roth Nándor segesvári polgár, ki f. vi február 23-án gyermektelenül elhalván, gyetlen örökösének végrendeletileg a „Segesártt lakó lutheranus vallásu özvegyek és árák segélyezési alapitvrnya czimen" o. e. 10000 rtot adott a segesvári luth. egyháztanács rendelkezése alá. A derék ember barát e nemes ette, örökidőkre biztositotta számára a szenedő özvegyek és árvák háláját.

— **Franczia állampénzügyek**. A párisi hivatalos lap eme szerfölött kedvezményt ünteti fel a f. év első felében befolyt egyenes s közvetett adók eredményéről: Egyenes adóban befolyt 328.076,400 frank, azaz 46.340 ezer 200 frankkal több, mint a mennyi esedékes volt. Közvetett adó befolyt az első félévben 958,175,000 frank, vagyis 45.035,000 frankkal több, mint a mennyi a budgetben elő volt irányozva, e többletből esik italokra 20.634,000, dohányra 13.556,000, beviteli vámokra 11.134,000, belföldi czukorra 4.031,000 bejegyzésekre 5.819,000, levélvitelbérre 2 milio 279,000, gyufára 521,000 stb. Ellenben az előirányzat mögött maradt az idegen czukor beviteli vámja 4.827,000 frankkal, a vasutak személy és gyorsszálitmány forgalmi adója 4.407,000 frank, gyarmati czukor beviteli vámja 1.929,000 frank, szappan adó 527,000 frank, bélyegilleték 1.061,000 frankkal stb.

— **A vándorjogász** ki az athletikai klub versenyzőivel indult volt el, de füredi versenyutja félbenmaradásának okairól és körülményeiről eddig csak a fáma beszélt. Most ő maga szólal meg — mint illik versben „Emlékphorismusok" czim alatt — eképen: „Csekély dijért vagy ingyen gyalogolni nem akartam. Azért én a dolgot nagyon megfontoltam. Ez okból Tétényig kedvből gyalogoltam. És ott egy csárdában reggelig aludtam." Alább élénkebb szinekkel is ecseteli utját: „Szépen felöltöztem, ez a rendek sora. E szép öltözetben mentem Promontorra. Promontoron tul a szép ruhát tarisnyába tettem, Csárdába bemenvén ott ittam és ettem Bolhás ágyba aztán szépen lefeküdtem."

— **A herczegovinai lázadás**. Dervis basa, mint Konstantinápolyból távirják, azt jelentette kormányának, hogy mivel a felkelők megtagadták a fegyverletételt, parancsokat adott ki, hogy Selim basa Nevesinjeben, Vely bey ezredes Stolacban, Selim effendi őrnagy és Belik komoly lépéseket tegyenek. Ennek következtében a felkelők szétoszoltak. A zágrábi „Obzor" a herczegovinai zendülésről irván, kijelenti, hogy a jelenlegi viszonyok között a ráják érdekében és javára senki sem fog beavatkozni a conflictusba, a mig t. i. a felkelők holmi jelentékenyebb zendülés által magasabb eszmének, magasabb czélnak nem adnak kifejezést. A jelenlegi zavar — mostanáig legalább — nincs a török hatalom ellen intézve, nem bir tehát felségárulási jelentőséggel: egyszerü lázadás az a kegyetlenkedő török elöljárók és feljebbvalók ellen. A herczegovinaiak ennélfogva erősen hiszik, hogy a török állami hivalom védeni fogja a nyomorult ráját a feudális zsarnokság ellen. Tanácsolja és ajánlja a herczegovinaiknak, vonuljanak hegyeik közé, s a sik téren ne találkozzanak a rendezett és fegyelmezett török sereggel. Egy pár hó mulva az ügyet rendezni fogja Európa. — A „Novoje Vremia" cz. orosz lap zokon veszi, hogy a montenegrói „Glas Crnagorca" nem csinál lármát a herczegovinai lázadás miatt. E tekintetben az orosz lap következő szavakban ád kifejezést neheztelésének: A „Clas Crnagorca" nevű lap annak daczára, hogy mindig élénk részvéttel viseltetett a délszláv kérdés iránt, egy szóval sem tesz emlitést a herczegovinai eseményekről. — Közönyösségét annyira viszi, hogy a montenegrói gárda egyenruhájának szándékolt változtatásáról, mint valami legérdekesebb napi eseményről beszél.

— **Irodalmi fölfedezés**. Olaszországban Frascati mellett a grottaferratai bazilica apátságban e napokban nagybecsü irodalmi kincset fedeztek fel a kolostor szerzetesei, midőn Siciliából menekülve 1002-ben III. Ottó meghivására Grottaferratában letelepedtek, számos kitünő görög codexet hoztak magukkal, melyeket maguk szorgalmasan használtak, de mások előtt féltékenyen elrejtettek. Ekként az elrejtett kincsek soká ismeretlenek maradtak, mig Angelo Mai bibornok ott is dolgoztatott. Cozza Józsefnek a bibliai szövegtanulmányok sok ujat köszönhetnek, mi Grottaferratából jött; ezeket közzétette a római német Spitzhöver kiadói czég. Cozza szorgalmas kutatásában különféle palimpsestust (másodiratos hártyát) talált, melyek karczozott, de chemiai eszközökkel könnyen helyreállitható ősirásán ószövetségi szöveg olvasható. Strabo szövege három oszlopban tünik elő uncialisokkal folytonos irásban (scriptura continua.) Ez Cozza szerint a VI. századból való, és a mi fő az eddigi ismert szöveg számos hézagait kitölti. A codex igen correct, felülmulja a Tischendorf által felfödözött sinai bibliai kéziratot. Cozza megigérte, hogy e felfödözéséről részletes jelentést fog közzétenni.

— **Megmérgezett folyó**. Hamburgban az Elbe folyón a mult héten egy 80 hordó arsenikummal terhelt hajó elsülyedt; csak két nap mulva sikerült a szállitmányt ismét a felszinre hozni. A nép azt hitte, ezáltal a folyó megmérgeztetett s hangos zugolódásban tört ki. A hatóság alig tudta őket meggyőzni, hogy az orvosok nyilatkozata szerint nincs ok veszélytől tartani.

— **Antonelli** Giacomo bibornokot az „Unitá Cattolica" névnapja alkalmából szép alkalmi czikkel ünnepli meg, kiemelvén, hogy mig annyi más államférfiu fejedelmeinek szerencseváltozásai szerint forgatta köpenyét. Antonelli jó és balsors közt egyaránt törhetetlen hűséggel viseltetik IX. Piushoz.

— **Csillag hullás és politika**. A csillag hullást, mely jelenleg tudós világot oly nagy mérvben foglalkoztatja, f. hó 26-án éjjel félórával éjfél előtt Nagy-Váradon az ottani „Szabadság" czimü lap reportere is észrevette. Meg is emliti hogy „e körülményt némelyek miniszter válságra, mások pedig burkus háborura magyarázták."

— **Egy tengeri szörny** jelenik legközelebb az angol vizeken, melyről a következőket irják. Neve: „Inflexible" s a pánczélos kazamáta-hajók fajához tartozik, bár egyetlen a maga nemében, 1874-ben fogtak építéséhez s ma is 500 ember dolgozik rajta folytonosan. A „Times" szerint az angol marinán csak három hozzá méltó társa van. Nem is hajó az, hanem inkább erőd. Hossza 110 láb, szélessége 75. Oldalait 24 hüvelyk vastag vaspánczél födi. E roppant test 320 lábnyi hosszu hajóban van elhelyezve s a gépezetet, kazánt és négy 80 tonna sulyu ágyut rejt magában. A külső hajó pánczélozatlan s 127 vizhatlan helyiséggel bir, hová 1200 tonna kőszén helyezhető. Ha teljesen fölszerelik, akkor e szörny épen 10 és fél millió márkba kerül.

— **Kuriózum**. Egy községben az uj tanitó pontosan kiirta a hiányzó iskolakötelesek, s iskolaszék és elöljáróság pontosan eljártak a büntetéspénz behajtásában, X. Sára ismétlő iskolaköteles 14 éves növendékre már harmadik foku büntetést mértek. Akkor aztán megjelent, de nem egyedül, hanem karján szopó babájával . . . sirt az is. sirt Sára is, az iskolában pedig éktelen nevetés támadott. — A kicsi siró csak három hónapos, tehát nem való az iskolába. A nagy siró még nem töltött tizenöt évet, tehát iskolába való. Igen, de a kicsi nem lehet el a nagy nélkül, mert neki anyja. — A t. m. felügyelő végére járt, hogy X. Sára törvényesen ment férjhez 13 éves korában s a helybeli lelkész minden formaság megtartása mellett eskette meg. — A tanfelügyelő megakadt, mert a törvény 3. §-a semmit sem tud arról, hogy szülei állapot czimén felmenthető volna, az iskola köteles. Hasárának csak férje volna, akkor nem mentette volna fel. Minthogy kicsinye is van, már csak azért is felmentette, nehogy a többi iskolás egész éven át kaczagjon s igy ne tanuljon semmit. Igy irja ezt a: „Néptanitók lapja" 1875. jul. 15. sz.

— **Pálinkázás és verekedés** egy orosz templomban. A szentpétervári „Novoje" czimű lapnak irják Cholmogor városából, hogy nem régiben Csuchcsenem faluban mily épületes dolgok történtek a templomban. Bucsunap lévén, a lelkész egyházi körmenetben keresztel, zászlókkal bejárta a mezőt, s utba ejtették egy földmivelő házát is, ki pálinkát is árult, s kihez a pópa és kántor lakomára volt hivatalos a szertartás után. Mivel azonban utjokba esett a ház, betértek most s jól mulattak, később folytatván a processiót. De a pálinka-gőz miatt alig tudtak elbotorkálni a templomig. Nem sokára a jámbor nép, mely őket kisérte szétoszlott, és a templomban csak a pap a kántor és a pálinkával kereskedő földmivelő maradt. Ekkor a kántor elővett zsebéből egy pálinkás butykost s kinálni kezdte a lelkészt és földmivelőt. Ez utóbbi félvén a felelősségtől, ellenszegült s nem akarta megengedni, hogy a kántor kihuzza a dugaszt a butykosból; mire szóváltás támadt köztük, mely — miután a butykost egyik eltörte, — azonnal verekedéssé fajult. A földmivelő megrohanta a lelkészt és a kántort s ütlegeket osztogatott számukra. Ezek az oltár szentélyébe hátráltak s bezárták magukra az ajtót, hanem a visszavonulás fel nem tartóztatta a paraszt bőszültségét, bezuzta az ajtót s a két isteni szolgát ujélag megtámadta. Ezek szent butorokkal s egyházi edényekkel védték magokat a támadó ellen. Mikor a járásbeli hatóság a szent küzdtérre érkezett, az oltár ajtaját összetörve, a függönyt összetépve, az imazsámolyt a földön felfordulva, az oltáron és az előcsarnokban pedig vérnyomokat talált. Az ittas verekedők ellen megindult a nyomozás, de a kántor az Archangelsk városa felé futásban keresett menedéket, a földmivelő pedig, kit letartóztattak a falu egyik házába zártak, onnan az erdőbe szökött.

— **Értesités**. Az ipar, kereskedelem s bármely üzlet t. cz. egyéneit tisztelettel figyelmeztetem, az általam kiadandó „Erdély képes kis naptár" (18-dik évfolyam) s az erdélyrészi hivatalos teljes tiszti czim és névtárral ellátott „Erdélyi képes nagyobb naptár"-am (7-dik évfolyam) hirdetésirovataira, melyekben bárminemü hirdetménye ket a legjutányosabb árban fogok közzétenni. E naptárak tiz ezer példányban forogván a nagy közönség kezén, a legalkalmasabb közegek a végett, hogy üzletét mindenki egész éven át a n. érd. közönség figyelmébe és párfogásába ajánlja. A hirdetményi dijak a legjutányosabbra szabvák, ugyanis **mind a két naptárban egész oldalnyi tért elfoglaló hirdetmény ára 8 frt. fél oldalnyi tért elfoglaló hirdetmény ára 4 frt.** A hirdetmények legfeljebb augustus végeig bérmentve alólirt könyvkereskedésébe kérem beküldeni, mivel e naptárak már september hóban meg fognak jelenni. Tisztelettel **Stein János**, m. kir. egyetemi nyomdász s az Erdélyi képes kis és nagyobb naptárak kiadója.

KÖZGAZDASÁG

A tyuk-tenyésztés.

(Folytatás.)

Ha a csibék a kotlokkal együtt nem lehetnek a többi baromfitól elkülönözve, szükséges, hogy a baromfi-udvarban egy kis helyet vékony kaookkal elkeritessünk; a karók olyan ritkán legyenek egymástól a földbe beverve, hogy a hézagokon a kisebb csibék ki- és bejárhatnak, s ezen keritésen belül adunk nekik enni: az ivó-vizbe lapos követ kell tenni, hogy az edényt fel ne borithassák, vagy bele ne fuladjanak.

Ha a tyuk-tenyésztést nagykan viszi valaki, és a hizlalt baromfit jó áron eladhatja, akkor két külön, elkeritett udvara legyen, mindegyik ollal ellálva, melynek azonban nem kell éppen valami különösnek lennie, csakhogy a tyukzk és csibék száraz helyen lehessenek esős időben, és elegendő ülőhelyük legyen.

Ezen udvarok egyikébe záratnak a hizlalásra szánt jérczék, a másikba a kakasok aztán először főtt árpával, és később főtt kukoriczávat etetik azokat, végre pedig 8 — 10 napig tejjel leforrázott kukoricza-darából és egy kis tisztabuza-lisztből csinált cs!kkal tömik; a tömésnél minden ilyen csíkot meleg tejbe kell mártani, melybe egy kanálnyi zsir van keverve. A hizókat főtt árpával és kukoriczával 10—12 napig etetik, a csíkkal pedig 8—10 napig tömik, s igy az egész hizlalás ideje csak husz nap.

Az ily módon hizlalt tyukokat és kakasokat poulardnak (pulard) nevezik s az egész titok épen csak abból áll, hogy a jérczék és kakasok különválasztassanak, mielőtt párosodni kezdenek; Francziaországban, hol a legfinomabb poulard-sülteket eszik, egészen felhagytak már a kakasok herélésével, miután az egészen fölösleges kegyetlenség és kinzás, — a kinek baromfiai vannak, igen könnyen meggyőződhetik róla, hogy a föntebb leirt módon hizlalt fiatal (egyéves is lehet) kakasok, vagy jérczék semmivel sem roszabbak, mint az oly drágán fizetett poulardok, melyek a „Delicatesse-kereskedésekben" kaphatók. Öreg tyukokat is lehet ily módon hizlalni, melyek már nem valók tenyésztésre, mert ha már egyszer négy éves a tyuk és 5 éves a kakas, akkor többé nem való tenyésztésre; a tyukokat rendesen csak három évig kellene tartani, mert a fiatal tyukok többet tojnak, az öregebbek pedig alkalmasabbak a csibe-kiköltésre.

A csibék kiköltésére azonban nagyon jól lehet használni a pulykát is; ezen türelmes állatot bármikor (a párzás és tojás idejét kivéve) rá lehet venni, hogy költsön, — s igy hát mindig lehet a baromfi-tenyésznek gyenge csibéje az eladásra, már pedig ezek, mint tudjuk, legdrágábbak akkor, mikor legkevesebb van, mert az emberek sajátságos természetöknél fogva, mely mindig az után vágyik, a mi nincs, leginkább olyankor vágynak rántott-csirkére is, mikor olyant aligha kaphatnak.

Ha tehát a rendes időn kivül pulykával akarunk csibét kiköltetni, például novemberben, deczemberben, akkor az erre kiválasztott pulykát vagy két hétig jobban kell tartani a többinél, s aztán egy este beteszszük őt az olyan módon elkészitett sötét (de nem levegő-nélküli fészekbe, hogy ki ne mehessen belőle, sem föl ne állhasson; a fészekbe tojáshoz hasonló fehéres kavicsot, kifujt és homokkal megtöltött tojást vagy fából faragott s fehérre festett tojásokat helyezünk. Midőn reggel felébred, ugyan nagyon csodálkozik, boszankodik, hányja-veti az ál-tojásokat s kisérleteket tesz a megszabadulásra; ekkor kiveszszük, jól megetetjük, megitatjuk s megint visszahelyezzük; egy idő mulva elcsendesül és türelmesen ül. Este adunk neki borba mártott kenyeret, s reggelre már nem hánykolódik, nem boszankodik; ekkor ismét megetetjük, megitatjuk s egypár falat boros kenyeret nyeletünk le vele, s most már kissé mámoros fővel, egész csendesen ül; este készitünk egy tiszta fészket (épen ugy, mint a tyukoknak), beleteszünk 25 — 28 tojást, ismét boros kenyeret adunk a pulykának és a tojásra ültetjük, s ezuttal egész csendesen ül a mig a csibék ki nem kelnek s aztán igen jó gondos anyja leend ráerőszakolt kis mostoha-gyermekeinek. Francziaországban, hol a baromfi-tenyésztés igen magas fokon áll, rendesen pulykát használnak a csibék kiköllésére.

A tyukok legközönségesebben előforduló betegségei a következők:

A pip, melynek oka a nyelv-mirigynek bedugulása és a nyelv hegyének megkeményedése. Ha már nagyon kifejlődött ezen baj, akkor a tyuk sajátságos sipoló hangot hallat, félrevonul, csendesen ül, vagy áll, fölborzolt tollal, nem eszik s egy pár nap mulva megdöglik. Ezen betegség oka leginkább tiszta ivóviz hiánya, de részint az is, ha a viz-edények friss fából vannak készitve, — részint meleg, forrázott eledel, főleg burgonya, vagy meghülés rosz, nedves időben, ha a szárnyasoknak száraz, meleg menhelyök nincsen. A mint ezen bajt észrevesszük, akkor már nem segithetünk rajta máskint, csak a pip, azaz a nyelv megkeményedett börének levétele által; hanem gyakorlott és ügyes kéz kell erre, mert különben nagyon elcsigázza a tyukokat s leszakitja nyelve hegyét is. A kemény bört a nyelvnek alsó oldalán hegyes tűvel lehet felemelni és aztán ovatosan lehuzni; ha ügyesen és helyesen levétetett, akkor a nyelv igen keveset vérzik; a mütét után először hideg vizzel kell a tyuk száját kimosni és pedig ugy, hogy egy egyén a száját nyitva tartja (fejjel felfelé) s a másik vizet önt a nyelvére, — azután pedig sós boreczettel kell megmosni, lenmagolajjal jól bekenni s a tyuknak egy darabka vajat, vagy szalonnát beadni; azután csendes helyen kell hagyni s vizet és valami puha eledelt kell elébe tenni.

Ezen baj elleni óvszerek a következők:

Tiszta, száraz ol, és tiszta ivóviz vas-, vagy pléh, vagy cserép-edényben, melybe egy maroknyi vasport (minden kovácsnál található) teszünk.

Savanyitott káposzta, melyet főtten gyakran adunk a tyukoknak és csibéknek; ennek hiányában eczetet keverünk az ivó-vizükbe nyáron, télen pedig erős köménymag-forralékot. Néha pedig egy-egy csipet „antimonium crudum" kevertetik a forralt eledel közé, ugy mint fekete bors is.

Hasmenést akkor kapnak a tyukok, ha hüs, nedves időben csupa vizes eledelt esznek, vagy ha sok bodza-bogyót ehetnek. Ez rendesen megszünik, ha száraz eledelt kapnak és pedig leginkább árpát, kukoriczát és kölest meg kendermagot s az ivó-vizbe rozsdás vasat kell tenni.

Szorulásban is szenvednek a tyukok, ha nyáron szomjaznak és hevitő száraz eledelt kapnak. Az ellen legjobban használ, ha nedves eledelt adunk nekik, sok zöldet és ha az nem lenne elég, minden tyuknak egy fél kávéskanálnyi ricinus-olajat kell beadni.

Folyt. köv.

Konzuli jelentések a vetések állásáról.

Rustschuk jul. 7. Az idei aratási kilátások jelentékenyen javultak. A május hó végével kezdődött tartós szárazság a vetések kifejlődését akadályozta ugyan, a legutóbbi esők azonban a vegetatióra igen jótékony befolyást gyakoroltak. — Cracowa, jul. 7. A mult hónap második felében uralkodó nagy hőség és szárazság fölötte kártékonyon hatott a vetésekre, s jóllehet később tartósabb esőzések köszöntettek be, csak középszerü termésre lehet kilátás. — Galatz, jul. 17. A téli vetések igen roszul fognak fizetni. A tavaszi vetések után pedig a galatzi, belrádi és bessarabiai kerületekben csak középszerü aratásra lehet számitani, A gazdák minden reményeiket a kukoricza-termésbe helyezik, csak még egy kis esőre lenne szüksége.

— Varsó, julius 12. Az aratási kilátások a lengyel királyságban nem igen örvendetesek. Az ápril és május havában dühöngő hideg, majd pedig a julius hóban reá következő tartós forróság, később pedig a felhőszakadások és jégesők a vetésekben sok kárt okoztak. — Genf, jul. 9. A jó aratási kilátásokat a julius hó 8-án bekövetkezett jégeső tönkretette. A genfi canton területének mintegy $^5/_6$ részén veteméný- és gyümölcstermés egyáltalán nem várható. A szőllők is igen rosz lábon állanak. A wadti, neuchateli, freiburgi és wallesi cantonokban jók az aratási kilátások.

Erdélyrészi piaczok árjegyzéke.

— **A kolozsvári** piacz árai 1875 julius 29-ről 1875. (auszt. mérő.) Tisztabuza 5 frt 26 kr. elegybuza 3 frt 20 kr, rozs 2 frt 60 kr zab 1 frt 90 kr, széna 1 frt 95 kr, egy öl fa 10 frt — kr, alomszalma — frt 85 kr, zsupszalma — frt 95 kr, marhahus 21 kr, konyhaliszt 7 kr, borsó 18 kr, lencse 24 kr, paszuly 18 kr, köles 24 kr, burgonya 2 frt 20 kr, disznózsir — frt 52 kr, hagyma 7 kr, fokhagyma 14 kr, árpa mérője — frt — kr. törökbuza 2 frt. 55 kr.

Kolozsvártt, 1875, jul. 8.

A városi kapitányságtól
Incze József,
t. alkapit.

— **Deés** piaczi árjegyzéke: julius 27-ről, (auszt. mérő középár.) Tisztabuza 4 frt 20 kr, elegybuza 3 frt 20 kr, rozs 2 frt 40 kr zab 1 frt 40 kr, egy mázsa széna 2 frt, 10 kr, alomszalma 60 kr, zsupszalma — frt 90 kr, egy öl fa 8 frt — kr, marhahus 18 kr, konyhaliszt 8 kr, borsó 20 kr, lencse 24 kr, paszuly 20 kr, köles 24 kr, burgonya 2 frt 40 kr, disznózsir 70 kr, hagyma 6 kr, Fokhagyma 12 kr.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről

Julius 29-én 5% Metaliques 7080 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 7920 — frt. 1860-iki államkölcsön 112.30 Bankrészvények 933.50 Hitelrészvények 215.80 London 111.45. frt. Ezüst 101.25 Cs. kir. arany 525— —. Napoleond'or 889½ 100 mark németértékü 54.80.—

Urbéri kötvények: Magyarországi 82.30 Temesvári 80.50 Erdélyi 80.80 Horvátország 83.50

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly.**

Nyilttér.

Üzlethelyiség változtatás.

Eddig a „Kisegitő pénztár" alatt fenállott **fehérnémü- és vászonraktáromat** jelenleg a régi helyiséggel szemben a **„Grand kávéház" szomszédságában lévő báró Wesselényi Farkasnő házához tettem át.** Mit a n. é. közönség szives figyelmébe tisztelettel ajánl

Duha Kristóf

Utolsó hét!

SIDOLI SZINKÖR a Trinsivárban.

Holnap szombaton julius 31-ikén, vasárnap augusztus 1-én, hétfőn augustus 2-án és kedden augustus 3-án négy bucsu-előadás,

a magasb műlovaglás, lóidomitás, kötéltáncz, erőmütan, ballet és némajátékból.

Kezdete este 8 órakor.

Az előadások záradékául:

HÓFEHÉRKE

rendkivüli hatásos némajáték, Grimm hasonnevü meséje után a lovarda számára 4 szakaszban átdolgozva és előadva 90, 8—10 éves gyermek által.

Első szakasz: A varázs-tükör és Hófehérke itélete. Második szakasz: Hófehérke összetalálkozása az erdőben a törpékkel és megmérgezése. Harmadik szakasz: A királyi ünnepély és a tánczvigalom. Negyedik szakasz. Az ördögök ünnepélye. — Hófehérke mostoha-anyjának számüzetése. — A végképlet fényes tüzijáték és bengaliai tűzfénynyel világitva.

A vásárnapok alatt naponta 2 nagy előadás fog tartatni; az első kezdődik d. u. 4 órakor, a második este 8 órakor.

Jegyeket előre válthatni délelőtt 10 órától d. u. 6 óráig a „Törökfő" vendéglőben, 1-ső számu szobában, azután a pénztárnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(326) (2—6)

RENDKIVÜLI VÉGELADÁS

AZ IPARMŰ-TÁRLATBAN

Kolozsvárt, főtér, báró Radák-ház.

Az **IPARMŰ-TÁRLAT**, mint a **Csapó Sándor**-féle főüzlet fióktelepe, végleg fölhagyatni **határoztatván**, az abban találtató nagy választéku nürnbergi és díszáruk, porczellán edények, kávé- és thea-készletek, női, férfi- és gyermek lábbelik, posztó, hárs- és szalma férfi- és gyermek kalapok, fehér és színes férfi-ingek, ünggallérok, kézelők, legdivatosabb nyakkendők, eső- és napernyők és számtalan itt elő nem sorolható, a közönséges életben mind szükséges czikek

nem a gyári ár felén,

hanem még annál is olcsóbban

az eddiginél sokkal jutányosabb áron adatnak.

Ily kedvező alkalom a háztartás és más mindennapi szükségek **ily mesés olcsó árak mellett** való fedezésére, évtizedek alatt sem nyílik, s a legelső látogatáskor azonnal meggyőződhetni, hogy **az igért olcsóság a legkomolyabb valóság.**

Fel tehát az IPARMŰ-TÁRLATBA!!!

„VICTORIA“ biztosító társaság

Kolozsvártt

(alapittatott 1865-ben.)

A vagyon mérleg és forgalmi kimutatás kivonata:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.	**Kiosztott nyeremény** kezdettől 1874-dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.	**Biztositéki alap:**
összesen: 19,606.023 ft. 99.	**Alap tőke** (ebből 1 millió forint telyesen befizetve) 2,000.000 ft.—
Kifizetett károk kezdettől (1865)—1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.	**Tartalék alapok** az összes biztositási ágakban o. é. 1,369.989 ft. 32.
Kifizetett károk 1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.	**Évi tiszta díj bevétel** 1,500.000 „ —.
összesen: 6,680.656 ft. 27.	összesen: 4,869.989 ft. 32.

Felhivás

takarmány és gabona nemüek tűzkár ellen **biztositására.**

Az **aratás** és **széna** csinálás befejeztével, van szerencsénk jelenteni, hogy a „VICTORIA“ akár központon, akár a vidéken megbizott fő- és alügynökei közvetitésével biztositást nyújt, minden mezei termény tűz által elkárosulása ellen.

A biztositás egyaránt elfogadtatik a helységekben, vagy azokon kivül, asztagokban, boglyákban, vagy berakva az épületekbe, fedél alatt, söt már hordás alatt keresztekben és kalangyákban.

Elcséplés után a biztositás a szemre is kiterjed, a hová rakodás előre tudatása feltétele mellett.

A folyó idényre különös kedvezmények állapittattak meg, melyek az illető ügynökségeknél megtudhatók.

Cséplő gépek, ha egy helyről másra vándorolnak is, szintén biztosithatók.

Dijtételekkel és — tájékozásúl — biztositási példákkal az ügynökségek szolgálnak.

Ezeken kivül biztositás alá vétetnek mindenféle gazdasági eszközök, marha állomány, gazdasági és laképületek, minden ingóságok, kereskedelmi és iparczikkek.

Társas,- árva- és egyházi épületeknél különös kedvezmények nyújtatnak.

(329) (1—*)

Végre életbiztositások köttetnek minden szokásban lévő módozatokkal.

A „VICTORIA“ biztositó társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindég hiven és pontosan megfelelvén, bizalommal hivja fel a közönséget, biztositásait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA“ bizt. társaság igazgatósága.

---

(316) (4—12)

A **bécsi bútor-ipar VÉGROMLÁSÁT**

a vándorüzletek okozzák, a melyek vállalkozói a közönség jóhiszeműségére számitván, árlejtések, szálloda- és uraságí bútor-végkiárulás kecsegtetése alatt, a minőség rovására megcsalják, s a gyárost czéljaiknak megfelelő rosz czikkek készitésére csábitják.

A t. cz. közönség és magas úrirend érdekében áll tehát, hogy szükség esetén **sok év óta** fennálló czégünkhöz forduljon, s ajánljuk **mindenféle bútornemmel bőven ellátott raktárunkat, a legolcsóbb árak s legjobb szolgálat** biztosítása mellett.

Frankl Ignácz, czég Frankl J. G. és L.,

asztalos és kárpitos

Bécs, II. Obere Donaustrasse 91 sz. a Schöllerhof mellett.

---

(328) (1—3)

Kül-monostorutczában 49 sz. a.

az emeleten **4 szoba** gázbevezetéssel, kamara, alant konyha, istálóval, vagy a nélkül, Szamosra kirugó kert és gyümölcsös pavillonnal Szent-Mihály napon kezdve bérbe adó, akár kölcsöntőke kamatjában lakásra kiadó.

Értekezhetni ugyanott **Tompa Károly** ügyvéddel.

---

(319) (2—*)

Mutató Időmérők

szilárd fémből, ezüstözve és aranyozva is, kezességgel pontos időmutatásra nézve.

Egy darab ára szilárd fémből, vagy ezüstözve 1 frt 50 kr. aranyozva 2 frt. o. ért. **Pakolásért külön 15 kr.**

Megrendelések, az összeg utalvány mellett beküldése, vagy utánvét útján is pontosan teljesittetnek.

Megrendelések a **Raktárhoz, Bécs, Wehrgasse 9 sz. Sechshaus,** intézendők.

Schutz-Marke

IRODALMI UJDONSÁGOK!

Legujabban megjelentek:

és **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Igazságügyi rendeletek.

A magy. kir. miniszterium által kibocsátott törvénykezési rendeleteknek gyüjteménye, betürendes tartalommal ellátva.

Ügyvédek és biróságok használatára.

1867 — 1874. évi folyamok.

Egész vászonba kötve ára 5 frt.

A tengeri nyulak tenyésztése,

Oettel Robertnek Redares M. 5-dik kiadást ért műve nyomán, ujabb források és tapasztalatok figyelembe vétele mellett irt munkája után közli

Grubiczy Géyza.

Előszóval ellátta **Korizmics László.**

Ára 50 kr.

A tollasok világa.

Gyakorlati utmutatás a baromfi és különféle diszmadarak, czélszerü ápolására és tenyésztésére.

Irta Kuliffay Beniczky Irma.

Ára 40 kr.

EMIL vagy a nevelésről.

Irta Rousseau J. J.

Francziából forditotta és magyarázó jegyzetekkel ellátta **Führer Ignácz.**

Ára 2 frt 40 kr.

Előkelő világ.

Orosz beszély.

Gróf Sollohubtól. Ára 30 kr.

Karácsoni ének prozában.

Levén voltakép egy karácsoni kisérletes beszély

Irta Dickens Károly.

Angolból forditotta Belényesi Gábor.

Ára 30 kr.

Magyar földadó-KATASTER

az 1875-dik év márczius 30-ki VII-dik alaptörvény, s az ezzel kapcsolatban álló kormányrendeletek, szakmüveleti utasitások, elméleti s gyakorlati magyarázatával, számos rovatos táblázat, minta dolgozat s irmány-példákkal ellátva:

Földadó-katasteri országos kerületi, megyei bizottságok, becslőbiztosok, községelöljárok s földbirtokosok használatára.

Irta Mészáros Károly.

Ára 2 frt.

Széptan vagy aesthetika,

a művelt közönség számára.

Irta BABICS KÁLMÁN.

II. Kiadás. Ára 2 frt 80 krajczár.

Kölcsey élete.

Irta VAJDA VIKTOR. Ára 2 frt 50 kr.

Kőzjegyzői iratminta-tár.

Szerkeszté dr. GRÜBICY LÁSZLÓ. Ára 2 frt.

Az uj adótörvények.

Tartalma:

1. Kereseti adó.
2. A bélyegilletékek és dijak.
3. A bor- és husadóról.
4. A házadóról.
5. A nyilvános számadásra kötelező vállalatok és egyletek adójáról.
6. A cselédtartásért, tekeasztalokért, játékhelyiségért, kocsi- és lótartásért fizetendő adóról.
7. A vadász- és fegyveradó.
8. A bányaadó.
9. A tőke-kamat és jövedék adó.

Ára zsebkiadásban 50 kr.

Postán küldve 56 krajczár.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.